

Festa de Sant Antoni Abat (Tres tombs)

Sant Cugat del Vallès

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Plaça d'Octavià
Emplaçament Sant Cugat nucli

Coordenades:

Latitud: 41.473458006439
Longitud: 2.0849925986874
UTM Est (X): 423599
UTM Nord (Y): 4591722

Classificació

Número de fitxa 08205 - 846
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Contemporani
Segle XIX - XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Comissió dels Tres Tombs
Autoria de la fitxa Daniel Sancho París (Stoa, propostes culturals i turístiques SL)
Data de registre de la fitxa: dc., 10/04/2024 - 10:06
Autoria de la darrera revisió: Oficina de Patrimoni Cultural
Data de la darrera revisió: dc., 26/02/2025 - 16:08

Descripció

La Festa de Sant Antoni Abat se celebra a l'entorn del 17 de gener, dia de la festivitat del sant. Les celebracions comencen amb una missa al Monestir i el tradicional repartiment del pa beneït el mateix dia de Sant Antoni.

El dissabte següent se celebra la Festa dels Foguerons que s'inicia amb balls tradicionals i amb la representació de l'enfrontament entre Sant Antoni i el dimoni. Tot seguit, una cercavila, des de la plaça Octavià fins a la plaça de Barcelona, amb els diables al capdavant i acompanyats dels bastoners, sardanistes, caparrots i gegants que continua amb l'encesa dels foguerons, el triomf de Sant Antoni i el Ball de Bot.

El diumenge és el dia de la rua dels Tres Tombs, que circula pels principals carrers del centre de la ciutat, i que inclou la tradicional benedicció de cavalls i altres animals.

La festa s'acompanya del Mercat de Traginers.

Història

Les notícies històriques sobre la festa de Sant Antoni abat a Sant Cugat són molt escasses durant el segle XIX. La primera notícia del segle XX és de l'any 1902, quan els administradors de la festa eren Manel Ribatallada, Anton Castellví, Andreu Badia i Rufí Auladell. Es van cantar les completes la vigília de la festa i, el dia de Sant Antoni, es va celebrar una missa a dos quarts de vuit del matí, seguida de la benedicció dels animals. A dos quarts d'onze es va oficiar una missa solemne amb orquestra.

A més de la part religiosa, amb la missa i la benedicció d'animals, també es feia un ball que se celebrava a Cal Tadeo, a la Unió o al Parc Municipal. A partir de 1934, es va començar a rifar un porc per obtenir uns ingressos majors.

A la dècada de 1960, l'activitat agrícola a Sant Cugat va disminuir considerablement, però, paral·lelament, van començar a instal·lar-se al municipi les primeres hípiques, substituint de manera natural els animals destinats a l'activitat econòmica per animals de gaudi. L'Hípica Severino es va fundar el 1948, i l'Hípica de Sant Cugat, la de Can Caldés i l'Hípica San Domingo es van establir a mitjan dècada de 1960. Altres hípiques de Sant Cugat són la Collserola, a Can Vilallonga, i Cortijero, darrere de Can Rovira.

L'any 2000, la comissió es va constituir com a entitat, sota el nom de Comissió de Festes de Sant Antoni Abat. El 2017 es va incorporar la Festa dels Foguerons, originària de l'illa de Mallorca, amb la implicació de les entitats de cultura popular i tradicional de Sant Cugat.

Sant Antoni Abat és considerat el patró dels animals i dels traginers. Va néixer a Egipte, a finals del segle III, en una família de cristians rics. Els seus pares van morir joves, i ell va repartir els seus béns entre els pobres abans de marxar a viure sol al desert, on se'l considera el fundador del moviment eremític, residint en una cova. En una ocasió, una truja amb els seus petits, que eren cecs, s'hi va apropar en actitud de súplica. Antoni els va curar la ceguera i, des de llavors, van quedar al seu costat, defensant-lo de qualsevol animal que s'hi acostava.

Al monestir de Sant Cugat hi havia una capella dedicada a Sant Antoni Abat, amb un benefici eclesiàstic. A la dècada de 1860, es va fundar el Gremi de Sant Antoni, creat per Antoni Buscallà, Joaquim Castellví Sobregrau, Antoni Juliana, entre altres. Hi ha constància documental que l'any 1861 es va organitzar un ball per Sant Antoni, i la persona encarregada de l'acte va ser Sever Mas Pila, del carrer del Príncep i un dels

majors contribuents del municipi. Les primeres referències documentals de la festivitat religiosa a la parròquia daten dels anys 1867 i 1870. La família Juliana custodia una capsa de fusta on es guardaven diferents estris per a la festa, com ciris, cistelles i caixetes d'almoines per recollir donatius. Al frontal de la capsa consta la inscripció: "*1880. Casa de S. Antonio*".

Bibliografia

TROYANO CUSSÓ, Joan (2023). *La festa de Sant Antoni Abat: més de 150 anys d'història a Sant Cugat del Vallès*. Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.

